

7/6786

SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

SAYI : B 14 0 BHİ 0 00 00 02-132
KONU : Yazılı Soru Önergesi

03 -03- 2009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

İLGİ:12.02.2009 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/6786-11458/24223 sayılı yazınız.

Trabzon Milletvekili Süleyman Latif YUNUSOĞLU'nun, "Esnafın krize karşı desteklenmesine" ilişkin olarak tarafımdan cevaplandırılmasını istediği (7/6786) esas nolu yazılı soru önergesi ile ilgili cevabımız ekte takdim edilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Zafer ÇAĞLAYAN
Sanayi ve Ticaret Bakanı

Ek: 5 sayfa önerge cevabı

Gereği :
T.B.M.M. Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

**TRABZON MİLLETVEKİLİ SAYIN SÜLEYMAN LATİF YUNUSOĞLU'NUN
YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLARIMIZ**

Küresel Mali Krizin ülkemizi teğet geçtiği söylentilerine rağmen yurttaşlarımız ciddi ekonomik sorunlarla boğuşmaktadır. Krizin etkilerini azaltmak amacıyla hükümetiniz tarafından bazı tedbirler alınmakta, KOBİ'lere kredi imkanları getirilmektedir. Buna rağmen, basit usule tabi esnaf ve sanatkarlarımız için hükümetinizin bir çalışması bulunmamaktadır. Kurlsız bir şekilde Türkiye'nin her yerinde açılan büyük alışveriş merkezleri karşısında haksız rekabete maruz kalan çalışan esnafımız, krizin de etkisiyle ayakta duramaz, siftah yapamaz duruma gelmiştir.

Büyük Mağazalar Kanun Tasarısı'nın 2008 yılının ilk aylarında yasalaşacağı sözünü vermenize rağmen, 2008 yılı içinde yasa çıkmadığı gibi, yasanın tasarısı dahi hazırlanmamıştır.

Soru 1-Ekonomik krizin küçük esnafımız üzerinde etkisini azaltmak amacıyla Sanayi ve Ticaret Bakanlığı olarak bugüne kadar hangi çalışmaları yaptınız?

Soru 2-Basit usulde vergiye tabi esnaf sanatkarlarımız için KOBİ'ler için sağlanan kredi imkanları sağlanacak mıdır?

Cevap 1, 2-Esnaf ve sanatkârlar, sermaye ve refahın tabana yayılması, gelir dağılımının iyileştirilmesi ve bu suretle sosyal dengelerin korunmasında ekonomik ve sosyal hayatın önemli unsurlarından biridir.

Esnaf ve sanatkârlar, özellikle işletme sayılarının çokluğu, ülke çapında istihdam seviyesi, bölgesel kalkınma ve gelişmeye katkıları yönüyle de üzerinde durulması gereken bir kesimdir.

Bugün ülkemizde esnaf ve sanatkârlar, çoğunlukla bağımsız çalışmayı tercih eden, kendi işinin patronu olan, hukuki açıdan bir ortaklık yapısı içinde bulunmayan, ancak yakınları ile adi şirket türünde ortaklık kurmuş olan bir işletme yapısı içinde görülmektedir.

Bakanlık e-esnaf ve sanatkâr veritabanında 16.02.2009 tarihi itibarıyla kayıtlı 1.912.998 esnaf ve sanatkâr bulunmaktadır.

Nicelikleri ve nitelikleri ile toplumumuzun sosyal ve ekonomik hayatında önemli bir yere sahip olan esnaf ve sanatkâra, Anayasamızın 173 üncü maddesinde yer alan "Devlet esnaf ve sanatkârı koruyucu ve destekleyici tedbirler alır." amir hükmünden hareketle gereken önem verilmektedir.

Tarih boyunca her toplumda, özellikle de sosyal ve ekonomik çalkantıların olduğu, büyük krizlerin yaşandığı dönemlerde bir denge ve istikrar unsuru olan ve bunu defalarca kanıtlayan esnaf ve sanatkârlar, ekonomik ve sosyal hayata katkıları yanında hızla değişen bilimsel ve teknolojik yeniliklere kolaylıkla uyum sağlayabilen esnek bir yapıya da sahiptirler.

Bu sebeptendir ki, mesleki geleneklerini Ahilik kültüründen alan esnaf ve sanatkârların sosyal, siyasal ve ekonomik dengeler üzerindeki tartışılmaz önem ve etkinlikleri nedeniyle gelişmeleri için hiçbir fedakârlıktan kaçınılmamaktadır.

Buna göre; kredi borcu 31.12.2008 tarihinden önce kooperatif takibine intikal etmiş ortakların takipte bulunan anapara tutarlarını defaten ödemeleri kaydıyla ödemenin yapıldığı güne kadar işlemiş olan gecikme faiz tutarları 48 aylık süreyi aşmamak üzere kooperatifçe ortakların ödeme gücü göz önünde bulundurularak ve ayrıca herhangi bir faiz hesaplanmaksızın taksitlendirilecektir. Son başvuru tarihi 31.03.2009 ve bu tarihten sonra yapılan başvurular değerlendirmeye alınmayacaktır.

KOSGEB'in 2008 yılı başından itibaren verdiği KOBİ Kredi Faiz Desteklerine 35.710 adet başvuru alınmıştır. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı olarak KOSGEB aracılığıyla 2008'de sıfır faizli cansuyu kredi desteklerinin hacmi 1 milyar 600 milyon YTL'ye, işletme sayısı da 24 bine ulaşmıştır.

Karşılıksız Çek ve Protestolu Senetler İle Kredi Ve Kredi Kartları Borçlarına İlişkin Kayıtların Dikkate Alınmaması Hakkında Kanun;

Kamuoyunda "Sicil Affı" olarak bilinen; "Karşılıksız Çek ve Protestolu Senetler İle Kredi ve Kredi Kartları Borçlarına İlişkin Kayıtların Dikkate Alınmaması Hakkında Kanun" 28.01.2009 tarih ve 27124 sayılı Resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kabul edilen bu Yasa ile vatandaşlarımızın, esnaf ve sanatkar ile her türlü işletmenin, nakdi ve gayri nakdi kredileri, karşılıksız çıkan çek, protesto edilmiş senet, kredi kartı ve diğer kredi kartları borçlarına ilişkin kayıtları, ilgili borcun bugüne kadar ödenmiş olması ya da Yasanın yürürlüğe girmesinden sonra 6 ay içinde ödenmesi veya banka ve özel finans kurumlarınca yeniden yapılandırılması halinde, borcunun tamamının ödenmesinin ardından bu Kanun kapsamında silinecektir.

Merkez Bankası ve bankalar ile özel finans kurumlarınca kayıtların silinmesinden sonra, bankalar ve özel finans kurumlarınca yapılacak kredilendirme, çek karnesi verilmesi ve diğer bankacılık işlemlerinde silinmiş kayıtlar dikkate alınmayacaktır.

Diğer taraftan; 15.5.2008 günü kabul edilen 5763 sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (İstihdam Paketi) ile esnaf ve sanatkârların Bağ-Kur prim borçları yeniden yapılandırılmıştır.

Buna göre;

1) Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 2 ay içinde başvuranların, prim borçlarını 24 aya kadar eşit taksitlerle ödenmesi kolaylığı getirilmiştir.

2) Bir ay içinde yapılacak ödemelerde ise gecikme faizlerinde %85 indirim yapılması imkânı sağlanmıştır.

Ayrıca, 18 Şubat 2009 günü TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilen ve torba kanun olarak nitelenen yasal düzenlemeyle; esnaf ve sanatkarımızın, odalara, odalarımızın birliklere ve Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonuna olan aidat borçlarının asıllarının 6 ay içinde ödenmesi halinde gecikme zamları alınmayacağı hükme bağlanmış olup, bu düzenleme esnaf ve sanatkarımız ile odalarımızı ciddi anlamda rahatlatacak bir düzenlemedir.

Aynı kanunda geçici olarak yapılan bir düzenleme çerçevesinde de, likidite sıkışıklığı dikkate alınarak 31 Aralık 2009 tarihine kadar çeklerin üzerinde yazılı keşide tarihinde ödenmesi hükme bağlanmıştır. Bu tarihten önce çekin ödenmesi için muhatap bankaya ibrazı geçersiz sayılacaktır.

Krediler:

—2002’de %59 seviyelerinde olan esnaf ve sanatkârlarımıza verilen kredi faiz oranı %12 ye düşürülmüştür. 10 ocak 2009 tarih ve 27106 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketince ve Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Kefaletiyle Esnaf ve Sanatkârlara Kredi Kullanılmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı” ile esnaf ve sanatkârların finansman ihtiyaçlarının uygun koşullarda karşılanması amacıyla, cari faize gösterge faiz oranı %65’den %50’ye düşürülmüş, %35 olan sübvans oranı da %50’ye çıkarılmıştır. Bu durumda cari faiz oranı düştükçe esnaf ve sanatkârlara uygulanacak faiz oranı da düşecektir. Halkbank’ın cari faiz oranını düşürme konusunda süren çalışmaları çerçevesinde, kısa süre içinde esnaf ve sanatkârlarımıza uygulanan faiz oranı %10’a çekilecektir.

—Esnaf ve sanatkârlara verilen kredi tutarlarının toplam kredi hacmindeki payı artırılmıştır. 2002 yılında 153 milyon TL kredi verilmiş iken, bu miktar 2008 yıl sonu itibariyle 3.3 milyar TL olmuştur.

—2002 yılında 5.000 TL olan kredi limiti, 35.000 ve 50.000 TL’ ye yükseltilmiştir.

—Bakanlığımıza bağlı Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) aracılığıyla ilk defa imalatçı esnaf ve sanatkârlar ile KOBİ’lere yönelik sıfır faizli 25.000 TL., imalatçı bayan girişimcilere ise 30.000 TL.’ye kadar kredi desteği sağlanmıştır.

KOSGEB’in küresel ekonomik kriz nedeniyle imalatçı esnaf sanatkâr ve KOBİ’ler için “can suyu kredisi” adı altında yapılan kredi faiz desteği programları (Sıfır Faizli İmalatçı Esnaf ve Sanatkârlara İşletme Destek Kredisi Programı ve Sıfır Faizli İstihdam Endeksli İmalatçı Esnaf Sanatkâr ve KOBİ Destek Kredisi Programı) uygulaması başlatılmıştır.

Söz konusu kredi programlarımızda, imalatçı esnaf ve sanatkârlar ile (KOBİ’lere) uygun koşullarda finansal destek sağlanarak, işletme sermayesi ile rekabet gücünün artırılması ve mevcut yapılarının daha iyi şartlarda devam ettirilmesi, üretim maliyetlerindeki finansman yüklerinin azaltılması, yeni yatırım, üretim ve istihdam oluşturulmasını sağlamak hedeflenmiştir.

Özellikle “Sıfır Faizli İstihdam Endeksli İmalatçı Esnaf Sanatkâr ve KOBİ Destek Kredisi Programı” ile istidama destek verilmiş olup, dokuz adet çalışanın üzerinde işçi istihdam eden işletme sahiplerine ilave 2.000 TL kredi imkanı tanınmıştır.

Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığının (KOSGEB) görev, yetki ve hedef kitlesi 3624 sayılı Kuruluş Kanunun da belirtilmiş olup, KOBİ niteliğine haiz imalat sanayi işletmeleri KOSGEB destek programlarından yararlanmaktadırlar. Diğer sektör KOBİ’leri ve sektör temsilcilerinin KOSGEB hedef kitlesinin genişletilmesine yönelik taleplerinin değerlendirilebilmesi için, kanun değişikliği ile mümkün olabilecektir.

KOSGEB kanununda değişiklik yapılmasını içeren kanun tasarısı TBMM Genel Kurulunda görüşülmeye başlamıştır. Bu değişikliğin TBMM’de kabul edilmesi ile birlikte hizmet ve ticaret sektöründe faaliyette bulunan KOBİ’ler ile esnaf ve sanatkârlarda KOSGEB desteklerinden yararlanabileceklerdir.

Esnaf ve sanatkârların Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet kooperatiflerinin kefaletiyle Halk Bankasından kullandıkları kredilerden ödeme güçlüğüne düşenler için Bakanlığımız koordinasyonunda TESKOMB tarafından yeniden yapılandırmaya gidilmiştir.

Esnaf ve Sanatkârlar Değişim, Dönüşüm, Destek (3D) Strateji Belgesi:

Esnaf ve sanatkârlarımızın dünyadaki değişim ve dönüşüme intibakları ve olumsuzluklardan etkilenmelerinin önüne geçilmesi amacıyla;

60. Cumhuriyet Hükümeti Eylem Planında Bakanlığımız sorumluluğuna verilen “Yapısal Dönüşüm Yönetimi” faaliyetlerinden “Yapısal dönüşümün sunduğu fırsatlardan esnaf ve sanatkârların azami ölçüde yararlanmalarının sağlanması ve dönüşümün olumsuz etkilerinin azaltılmasını” teminen, esnaf ve sanatkârların sorunlarının tespit edilmesi ile izlenecek politikaların belirlenmesi amacıyla, “Esnaf ve Sanatkârlar Değişim, Dönüşüm, Destek (3D) Strateji Belgesi” hazırlanmıştır.

Esnaf ve sanatkârların sorunları ve yapısal dönüşüm ve değişim için gerekli olan destek mekanizmalarının geliştirildiği “Esnaf ve Sanatkârlar Değişim, Dönüşüm, Destek (3D) Strateji Belgesi”nde;

- Kredi ve Finansman Şartlarının İyileştirilmesi
- Vergi, İstihdam ve Diğer Yükümlülüklerin Azaltılması
- Eğitim ve Danışmanlık Hizmetlerinin Geliştirilmesi.
- Yenilikçilik ve Girişimciliğin Geliştirilmesi.
- Altyapı, Kümelenme ve Ortaklık Faaliyetlerinin Desteklenmesi
- Hukuki Düzenlemelerin Yapılması
- Avrupa Birliği (AB) Programlarından ve Kaynaklarından Esnaf ve Sanatkarların faydalanmasının Sağlanması.

konularında 7 stratejik amaç belirlenmiştir.

Stratejik amaçlar çerçevesinde esnaf ve sanatkârlara;

- Ortak hareket etmeleri halinde teşvik edilmeleri,
- Esnaf ve sanatkârların mesleki eğitimi ve danışmanlık hizmeti,
- İhtiyaç duyulan alanlarda mesleki dönüşüm eğitimi,
- Tüketici tercihlerini dikkate alan işyeri iyileştirmeleri ve geliştirmeleri,
- Bazı mesleklerde yeni iş alanları yaratılması ortaklık faaliyetlerinin desteklenmesi gibi hususlar değerlendirilmektedir.

Yapısal değişim ve dönüşümün sunduğu fırsatlardan esnaf ve sanatkârlar azami ölçüde yararlantırılacak, aynı zamanda değişim ve dönüşümün ve ekonomik krizlerin bu kesim üzerindeki olumsuz etkileri belirlenen hedeflerle azaltılacaktır.

Esnaf ve Sanatkârlar Şûrası

Esnaf ve sanatkârların problemlerinin çözülmesi ve sosyoekonomik durumlarının iyileştirilmesi çalışmalarında önemli bir adım da 2009 yılı içinde yapılması planlanan “Esnaf ve Sanatkârlar Şûrası”dır.

Şûra için bakanlıkların, üniversitelerin, mesleki kuruluşların ve ilgili gerçek ve tüzel kişilerin bilgi ve tecrübelerinden yararlanılarak,

Vergi Komisyonu,
Kredi, Finansman ve Teşvik Komisyonu,
Kümelenme ve Küçük Sanayi Siteleri Komisyonu,
Sosyal Güvenlik Komisyonu,
Avrupa Birliği ve Esnaf ve Sanatkarlar Komisyonu,
Rekabet, Verimlilik ve İnovasyon Komisyonu,
Mesleki Eğitim ve İstihdam Komisyonu,

raporları hazırlanmıştır.

Şura'da esnaf ve sanatkarların sorunlarına çözüm aranacak, yeni açılımlar ve yaklaşımlar geliştirilecektir.

5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı:

5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanununun, yürürlüğe girmesinden sonra bu güne kadarki uygulama sürecinde ortaya çıkan aksaklıkların ve duyulan ihtiyaçların giderilmesi ile bürokrasiyi azaltan, daha güçlü ve ahlaklı geleneklerine uygun esnaf ve sanatkarlar meslek kuruluşlarının tesisi için değişiklik yasa tasarısı taslağı çalışmaları sürdürülmektedir.

Soru 3-Bakanlığınız döneminde Trabzon'da faaliyetine son veren esnaf sayısı kaçtır? İşyeri açan esnaf sayısı kaçtır?

Cevap 3- 2007-2008 yılları itibariyle Bakanlık e-esnaf sanatkar veri tabanı kayıtlarına göre Trabzon ili açılan/kapanan esnaf ve sanatkarların sayıları aşağıda tabloda gösterilmiştir.

2007			2008		
AÇILAN	KAPANAN		AÇILAN	KAPANAN	
2.407	2.167		2.364	2.257	

Tabloda görüldüğü üzere 2007-2008 yıllarında kapanan esnaf ve sanatkarlar sayısının, açılan esnaf ve sanatkarlar sayısından daha düşük olduğu görülmektedir.

Soru 4-Küçük esnafı zor durumda bırakan, işyeri kapanmalarına sebep olan denetimsizliği, kuralsızlığı ortadan kaldıracak düzenlemeleri kapsayacağı öngörülen Büyük Mağazalar Kanun Tasarısı'nın bizzat şahsınızın 2008 yılının ilk aylarında yasalaşacağını söylemenize rağmen, bugüne kadar kanun tasarısı taslağının bile ortaya çıkmamasının gerekçesi nedir?

Cevap 4-Ülkemizde 1990'lı yılların başlarında ivme kazanan marketleşme süreci, zaman içerisinde büyük bir gelişim göstermiştir. Her türlü tüketim maddesi ve ihtiyaç malzemesinin perakende ticaretinin yapıldığı ve büyük mağaza diye adlandırılan bu alış/veriş merkezlerinin sayılarındaki artış beraberinde bazı problemleri de ortaya çıkarmıştır.

Avrupa ülkeleri ve Amerika'da yapılan hukuki düzenlemelerle önlenen problemlerin, ülkemizde de önüne geçilmesi maksadıyla; Bakanlığımızca "Alışveriş Merkezleri, Büyük Mağazalar ve Zincir Mağazalar Kanunu Tasarısı Taslağı" hazırlanarak 31.01.2008 tarihinde Başbakanlığa sevk edilmiş olup, yasalaşma süreci devam etmektedir.

Tasarı taslağında;

- Küçük ve büyük ölçekli perakendeci işletmelerin, rekabet şartlarında bir arada faaliyetlerini sürdürebilecekleri bir ortamın oluşturulması,
- Perakende ve üretim sektöründe tekelleşmeye giden yoğunlaşmaların engellenmesi,
- Haksız rekabetin önlenmesi,
- KOBİ'ler ile küçük tedarikçilerin, büyük ölçekli perakendeci işletmelerin kısa ve uzun vadeli suiistimallerine karşı korunması,
- Büyük ölçekli perakendeci işletmeler ile alışveriş merkezlerinin imar planlarında ayrılmış alanlarda veya uygun alanlarda kurulmalarının ve faaliyette bulunmalarının sağlanması, şehir ve çevre planlamasına fayda sağlayıcı bir katkıda bulunulması, çevre kirliliği ve trafik yoğunluğunun engellenmesi,
- Tüketici haklarının korunması ve memnuniyetinin artırılması,
- Tedarikçi veya üreticilere ürettirip satın aldıkları private label ürünlerine sınırlama getirilmesi,
- Tedarikçi ve üreticilerin mağduriyetlerinin önlenmesi için, ödemeler konusunda ürünün raf ömrüne göre düzenleme yapılması,
- Tedarikçi veya üreticiden yeni mağaza açılışı veya tadilatı, sezon açılışı, yıl dönümü bedeli, banka ve kredi kartı katılım bedeli gibi taleplerde bulunulması ile ilgili düzenleme getirilmesi,
- Tedarikçi veya üreticiden raf, katılım, reklâm ve anons bedeli veya çeşitli adlar altında prim taleplerine ilişkin düzenleme getirilmesi,
- Müşterilerinin kullanımı için belli bir büyüklükte kapalı ve açık otopark düzenlemeleri,

gibi hususlar dikkate alınmıştır.

Ayrıca; bu Tasarıyla mevcut ve ileride doğması muhtemel olan sorunlara çözüm getirilmesi amaçlanmıştır. Dünya örnekleri, ülkemiz gerçekleri kapsamında değerlendirilerek kamu yararını ön planda tutan ve serbest piyasa şartları ile uyumlu düzenlemeler yapılmaya özen gösterilmiştir.

Alışveriş Merkezleri, Büyük Mağazalar ve Zincir Mağazalar Kanunu Tasarısı Taslağı ile bu çeşit işyerlerinin çalışma usul ve esaslarına getirilen düzenlemeler ile haksız rekabete yol açan uygulamalarının da önüne geçilmesi amaçlanmıştır.